

DATUM	17 september 2013	NUMMER PS	
AFDELING	FLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	M.M.W. Hoevenaars	DOORKIESNUMMER	3440
REGISTRATIENUMMER	80EAE9BO	PORTEFEUILLEHOUDER	Krol

Titel : Natuurbeleid 2.0

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 4
Toelichting	pag. 5
Bijlage(n):	4
1.	Natuurbeleid 2.0 – Utrecht, netwerk van natuur
2.	Evaluatie natuurbeleid provincie Utrecht 1992 – 2012
3.	Uitkomsten enquête natuurbeleid 2.0
4.	Overzicht financiën natuurbeleid
5.	Reactie op PCL-advies “Aandachtspunten bij de nieuwe koers van het natuurbeleid”

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voorgeschiedenis

Natuur vormt één van de kwaliteiten van onze provincie en is daarom een belangrijke vestigingsfactor. Met het bestuursakkoord natuur is het een kerntaak van de provincie geworden.

Het provinciale natuurbeleid is sinds de vaststelling van het BNLU in 1992 in grote lijnen ongewijzigd gebleven. Het bestuursakkoord natuur is december 2011 vastgesteld door PS en maakt natuurbeleid een kerntaak van de Provincie Utrecht. Naar aanleiding van dit bestuursakkoord hebben GS aan PS toegezegd om met een nieuwe strategische visie op het natuurbeleid te komen. PS hebben in juni 2012 naar aanleiding van de startnotitie voor Natuurbeleid 2.0 kaders gesteld voor dit nieuwe natuurbeleid.

De totstandkoming van dit beleidsplan is gebeurd via een brede consultatie met partners, de Utrechtse bewoners en met de andere provinciale beleidsvelden.

Essentie / samenvatting

Met Natuurbeleid 2.0 is een actueel beleidsplan voor het Utrechtse Natuurbeleid opgesteld, waarmee de provincie duidelijk maakt hoe zij omgaat met deze kerntaak. De belangrijkste beleidswijzigingen:

- Inzet op een robuust netwerk van natuur in plaats van losse, kleinere gebieden;
- Meer aandacht voor beleefbaarheid en toegankelijkheid van natuur voor de mens;
- Sterke inzet op integratie van andere beleidsvelden;
- Sturen op hoofdlijnen en ecosystemen in plaats van op detail en individuele soorten;
- Versterken van maatschappelijke verantwoordelijkheid;

- Inzet op nieuwe financieringsmodellen, om het natuurbeleid minder afhankelijk te maken van overheidsfinanciering.

De wijze van realisatie is apart beschreven, maar vraagt de komende periode om nadere uitwerking mede in overleg met onze partners.

In het proces van Natuurbeleid 2.0 is invulling gegeven aan de motie “Brede maatschappelijke blik bij onderhoud EHS” van 30 januari 2012. Conform die motie hebben wij gesproken met maatschappelijke partners over de inzet sociale werkplaatsen bij het beheer van de EHS. De beheerders zien hiertoe mogelijkheden; in de praktijk worden sociale werkplaatsen al ingezet bij het natuurbeheer. Zij plaatsen wel als kanttekening dat begeleiding kostbaar is; de inzet van sociale werkplaatsen kan dus niet als middel gezien worden om het beheer goedkoper te maken. In Natuurbeleid 2.0 stellen we voor om de inzet van sociale werkplaatsen mee te nemen bij de structurele subsidies.

Als voorbereiding op Natuurbeleid 2.0 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de resultaten van het beleid van 1992 tot nu. De resultaten van deze evaluatie vormen een belangrijke basis voor het beleid dat in Natuurbeleid 2.0 wordt voorgesteld. Daarnaast is een enquête uitgevoerd, die is gevalideerd met zogenaamde focusgroepen, om zicht te krijgen op de maatschappelijke wensen ten aanzien van natuur. De evaluatie en de resultaten van de enquête zijn als bijlage bij dit statenvoorstel gevoegd.

De PCL heeft op 4 september advies uitgebracht over natuurbeleid 2.0, dat gelijktijdig in uw vergadering geagendeerd wordt. Dit advies is gebaseerd op een concept-versie van begin juli. De PCL heeft veel waardering voor dit nieuwe natuurbeleid, maar spreekt wel zorgen uit ten aanzien van een aantal onderdelen. U treft onze reactie op dit advies hierbij aan.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Vaststelling van het nieuwe provinciale natuurbeleid, als basis voor de verdere beleidsuitwerking en uitvoering

Financiële consequenties

Het natuurbeleid wordt gefinancierd met rijks- en provinciale middelen. In 2010 heeft het rijk een forse bezuiniging doorgevoerd op het natuurbeleid. In het bestuursakkoord natuur zijn eind 2011 nadere afspraken gemaakt over de inzet van het resterende rijksgeld. Daarbij is afgesproken dat de resterende rijksmiddelen worden ingezet ten behoeve van het natuurbeheer, de PAS en het Faunafonds. Daarnaast is een eigen bijdrage van de provincies aan het natuurbeheer afgesproken. Voor de realisatie van de EHS zijn afspraken gemaakt over de inzet van grond ('grond-voor-grond'). De commissie Jansen heeft een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze middelen over de provincies.

In het Regeerakkoord heeft het Kabinet Rutte-2 aangekondigd € 200 miljoen op jaarbasis extra te investeren in natuur en deze middelen aan het Provinciefonds toe te voegen. Deze middelen worden ingezet voor onder meer realisatie van de EHS, het agrarisch natuurbeheer, natuurbeheer buiten EHS en de PAS. In het kader van de landelijke Hoofdlijnennotitie maken rijk en provincies afspraken over de inzet van dit budget. Hierover wordt u apart geïnformeerd.

Tot en met 2013 zijn de rijksmiddelen via een decentralisatie-uitkering aan de provincies ter beschikking gesteld; vanaf 2014 komen de middelen uit de bestuursakkoord natuur en de van beleidsintensivering van dit Kabinet via het Provinciefonds beschikbaar.

De provinciale middelen voor het natuurbeleid voor deze coalitieperiode zijn beschikbaar gekomen bij het Kaderdocument AVP. Bij de begroting 2014 is een voorstel opgenomen voor het aanvullende provinciale budget

voor het natuurbeheer. Naar aanleiding van de definitieve afspraken over de inzet van de € 200 miljoen wordt de financiering van de overige opgaven bezien. Dat zal gebeuren in het kader van de Grondstrategie en de aanvullende afspraken over het AVP-programma.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Als gevolg van de landelijke bezuinigingen op natuur zijn er minder middelen dan voorheen beschikbaar voor natuur. De beschikbare middelen zijn nodig om het beheer te financieren, aan de internationale verplichtingen te voldoen en om het Akkoord van Utrecht te realiseren. Voor andere opgaven wordt dus sterker gekeken naar onze maatschappelijke partners en naar andere vormen van financiering. In Natuurbeleid 2.0 wordt daarom sterker ingezet op onze voorwaardenscheppende en faciliterende rol.

De exacte consequenties van de rijksbezuinigingen (van € 6 miljard) zijn op dit moment nog niet duidelijk. Deze bezuiniging kan consequenties hebben voor de intensiveringen voor natuurbeleid (landelijk € 200 miljoen per jaar). Het niet beschikbaar komen van deze middelen kan leiden tot een vertraging van de realisatie van onze natuuropgaven of tot een herschikking van de beschikbare middelen voor natuur.

Het streven is om in te zetten op de realisatie van grote systemen en ook op het sturen op hoofdlijnen. Toch dwingt (inter-)nationale wet- en regelgeving als Natura 2000 ons in sommige gevallen tot sturing op specifieke soorten en soms ook kleine snipperlocaties met gedetailleerde soortenbescherming.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

n.v.t.

Voorgesteld wordt

De beleidsnotitie Natuurbeleid 2.0 vast te stellen.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Ontwerp-besluit

Besluit van 04-11-2013 tot Vaststelling van Natuurbeleid 2.0

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 17 september 2013, afdeling FLO, nummer 80E8CFF0;

Gelezen; Het voorstel van GS tot vaststelling van de beleidsnotitie Natuurbeleid 2.0

Overwegende;

Dat het natuurbeleid met het Bestuursakkoord Natuur een kerntaak van de provincie is geworden;

Dat natuur een belangrijke kernkwaliteit van de provincie Utrecht is en daarmee een belangrijke sociale en economische factor;

Dat er met de rijksbezuinigingen in 2010 minder budget dan voorheen beschikbaar is voor het natuurbeleid;

Dat het vigerende natuurbeleid stamt uit 1992 en dat maatschappelijke ontwikkelingen en de evaluatie van de bereikte resultaten een bijstelling van het beleid noodzakelijk maken;

Gelet op;

Artikel 158 van de Provinciewet

Besluiten:

De beleidsnotitie Natuurbeleid 2.0 vast te stellen.

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Artikel 158 van de Provinciewet

2. Beoogd effect

PS stellen met Natuurbeleid 2.0 het kader vast voor de verdere beleidsuitwerking en uitvoering van het provinciale natuurbeleid.

3. Argumenten

- Met het nieuwe beleid wordt de beweging gemaakt naar een meer toekomstbestendig natuurbeleid. Met een inzet op systemen in plaats van een inzet op individuele soorten of kleine gebieden willen wij komen tot een duurzamer systeem dat tegen een stootje kan.
- Het meer centraal stellen van de mens bij onze keuzes binnen natuurbeleid, doet recht aan de bredere maatschappelijke waarde die natuur voor de Utrechtse samenleving heeft en versterkt de noodzaak om natuurbehoud en -versterking een bredere maatschappelijke opgave te maken.
- De primaire inzet van middelen voor Akkoord van Utrecht en de internationale doelen is noodzakelijk vanuit de verplichtingen die zijn aangegaan met onze partners en door het rijk. Voor onze aanvullende doelen worden alle mogelijkheden verkend vanuit besparing, combineren van opgaven in een win-win, verkennen van nieuwe verdienmodellen en aanspreken van andere partners op een bijdrage.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

Het natuurbeleid wordt gefinancierd met rijks- en provinciale middelen. In 2010 heeft het rijk een forse bezuiniging doorgevoerd op het natuurbeleid. In het bestuursakkoord natuur zijn eind 2011 nadere afspraken gemaakt over de inzet van het resterende rijksbudget. Daarbij is afgesproken dat de resterende rijksmiddelen worden ingezet ten behoeve van het natuurbeheer, de PAS en het Faunafonds. Daarnaast is een eigen bijdrage van de provincies aan het natuurbeheer afgesproken. Voor de realisatie van de EHS zijn afspraken gemaakt over de inzet van grond ('grond-voor-grond'). De commissie Jansen heeft een voorstel gemaakt voor de verdeling van deze middelen over de provincies.

In het Regeerakkoord heeft het Kabinet Rutte-2 aangekondigd € 200 miljoen op jaarbasis extra te investeren in natuur en deze middelen aan het Provinciefonds toe te voegen. Deze middelen worden ingezet voor onder meer realisatie van de EHS, het agrarisch natuurbeheer, natuurbeheer buiten EHS en de PAS. In het kader van de landelijke Hoofdlijnennotitie maken rijk en provincies afspraken over de inzet van dit budget. Op dit moment is nog onduidelijk wat de consequenties zijn van de rijksbezuinigingen op dit budget en op de afspraken over de inzet hiervan.

Tot en met 2013 zijn de rijksmiddelen via een decentralisatie-uitkering aan de provincies ter beschikking gesteld; vanaf 2014 komen de middelen uit de bestuursakkoord natuur en de van beleidsintensivering van dit Kabinet via het Provinciefonds beschikbaar.

De provinciale middelen voor het natuurbeleid voor deze coalitieperiode zijn beschikbaar gekomen bij het Kaderdocument AVP. Bij de begroting 2014 is een voorstel opgenomen voor het aanvullende provinciale budget voor het natuurbeheer. Naar aanleiding van de definitieve afspraken over de inzet van de € 200 miljoen zullen wij de financiering van de overige opgaven bezien. Dat zal gebeuren in het kader van de Grondstrategie en de aanvullende afspraken over het AVP-programma.

Met Natuurbeleid 2.0 wordt geen aanvullende financiële claim neergelegd. Indien bij de uitwerking van het beleid blijkt dat aanvullend budget nodig is dan zullen wij dit in het kader van de reguliere begrotingscyclus in beeld brengen.

6. Realisatie

In hoofdstuk 8 is de realisatie beschreven van het nieuwe natuurbeleid qua onderwerpen, acties, nadere uitwerking als het gekozen proces. Hierin staan de kaders, instrumenten en/of producten beschreven die (de basis vormen voor het) invulling geven aan dit beleid. Genoemd zijn o.a. de nieuwe Wet natuurbescherming, het RAP-project Instrumentarium EHS, de AVP-programma's, het PAS-programma, het nieuwe Natuurbeheerplan en de nieuwe collectieve aanpak van het agrarisch natuurbeheer. Ook wordt nog meer de samenwerking gezocht met bijvoorbeeld waterbeheerders en natuurbeschermingsorganisaties

7. Juridisch

Geen bijzonderheden

8. Europa

De Europese Kaderrichtlijn Water en Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) vormen het uitgangspunt in Natuurbeleid 2.0

9. Communicatie

De vaststelling van Natuurbeleid 2.0 wordt met een persbericht gecommuniceerd. Daarnaast wordt een actief traject gestart met maatschappelijke partners, gebiedscommissies en programmabureaus om invulling te geven aan de verschillende aanbevelingen

10. Bijlagen

1. Natuurbeleid 2.0 – Utrecht, netwerk van natuur
2. Evaluatie natuurbeleid provincie Utrecht 1992 – 2012
3. Uitkomsten enquête natuurbeleid 2.0
4. Reactie op PCL-advies "Aandachtspunten bij de nieuwe koers van het natuurbeleid"

Duurzaamheid

Het principe van people, planet, profit vormt het uitgangspunt van Natuurbeleid 2.0. Naast de ecologische waarde van natuur staat ook het belang van natuur van de mens en de betekenis van natuur voor de Utrechtse economie centraal in onze beleidsvisie. Wij gaan met partners op zoek naar mogelijkheden van nieuwe financieringsconstructies waarmee het natuurbeleid ook op de langere termijn financierbaar is.